

Aan
de gemeenteraad

Datum 10 juni 2025
Zaaknummer 2025-0057473
Betreft Voortgang Senioren 2025

Vergadering van
Portefeuillehouder: Wim van der Kruijff
Begrotingsprogramma Gezond, Sociaal en Zorgzaam Dordrecht
Kernteam/Opgave: Samenleving - Zorg en Ondersteuning
Auteur: Chantal Kruithof
E-mail: c.kruithof@dordrecht.nl
Verantwoordelijke: Chantal Kruithof
Openbaar: Ja

Raadsinformatiebrief

Hoe zijn de bevoegdheden rond dit onderwerp verdeeld?

Zorg en ondersteuning voor inwoners zijn gewaarborgd binnen verschillende zorgwetten, zo ook voor senioren. Voor de volledigheid zijn alle zorgwetten hieronder genoemd. De gemeente heeft een wettelijke taak op het gebied van preventieve gezondheidszorg voor ouderen (Wet publieke gezondheid). Beleidsinhoudelijk is dit verankerd in de *Lokale Nota Gezondheid 2024-2027*. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de ondersteuning van mensen (van 0-100 jaar) die niet op eigen kracht zelfredzaam zijn. Zij kunnen een beroep doen op de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Verpleegkundige zorg thuis gaat via de Zorgverzekeringswet en langdurige intensieve zorg via de Wet langdurige zorg (WLZ).

Wat is de aanleiding om deze informatie kenbaar te maken?

De cijfers van het Sociaal Cultureel Planbureau (hierna SCP) over de substantiële groei van 65-plussers in Nederland, ook in Dordrecht; actualiteiten rondom woonzorgvragen voor senioren; de wens van het college om integraal te werken en de vragen door uw raad naar meer aandacht voor specifiek senioren, zijn aanleiding voor deze raadsinformatie brief. U leest hierin over:

- de integrale beleidsaanpak rondom senioren;
- verbinding binnen de domeinen wonen, zorg, gezondheid, vrije tijd en welzijn;
- het vervolg van de *Discussienota van Zilver naar G-oud* (2022). De ambities hieruit zijn verwerkt in de *Visie sociaal domein 2030* (2024) en de *Woonzorgvisie* (2025).

Wat is de te delen informatie?

Integraal werken

Binnen verschillende beleidsterreinen wordt gewerkt aan opgaven voor ouderen. Soms worden zij als doelgroep apart benoemd en beschreven, bijvoorbeeld de paragraaf Gezond ouder worden in de *Lokale Nota Gezondheid 2024-2027*. Soms is dit niet nodig, omdat het breed geïntegreerd beleid is voor alle inwoners, dus ook voor onze senioren, zoals in de *Visie sociaal domein Dordrecht 2030*. In deze tijd vragen sommige doelgroepen (denk aan jongeren, ouderen, mantelzorgers etc.), vanwege verschillende legitieme redenen, om meer aandacht. Door hier binnen alle (relevante) beleidsterreinen specifiek rekening mee te houden, wordt gezorgd voor een integrale blik. We isoleren een doelgroep niet in een hokje, maar integreren doelgroepen in (bestaand) beleid. De

complexiteit van thema's én diversiteit binnen de groep senioren vraagt om een brede integrale kijk, waarin wij domein overstijgend aandacht hebben voor ouderen in diverse beleidsnota's, visies en uitvoeringsprogramma's. Zo ontstaat er de nodige verbinding en samenhang. Het één staat tenslotte niet los van het ander. In de praktijk zijn dingen met elkaar verweven, hebben invloed en effect op elkaar. Binnen de gemeente Dordrecht kennen we daarom geen seniorenbeleid/categoriaal beleid, maar regulier beleid waarin senioren (extra) aandacht krijgen indien nodig. Om deze werkwijze goed te borgen is er een beleidsadviseur ouderen als ook een coördinerend wethouder ouderen.

Inleiding

Ouderen zijn een belangrijk onderdeel van onze samenleving of zij nu hulp nodig hebben of juist geven. Zij spelen een grote rol in de sociale cohesie van de stad: helpen anderen, zetten zich in als vrijwilliger of mantelzorger. Wij koesteren ouderen, zij leveren een mooie bijdrage aan en in onze stad. De woorden "ouderen en senioren" worden wisselend en beiden gebruikt in landelijke stukken, zo ook in deze raadsinformatiebrief. Wanneer we spreken over ouderen (of senioren) hebben we het over inwoners van 65 jaar en ouder. Hier wordt aangesloten bij de definitie van het CBS, wat ons in staat stelt de statistieken goed te gebruiken. In Dordrecht behoort 20% van de inwoners tot deze groep. Gelukkig gaat het met de meesten van hen goed. Ze zijn vitaal, actief en behulpzaam. Zij kunnen zichzelf goed redden, zijn veerkrachtig en hebben eigen regie. Er is ook een groep ouderen die met (lichte) steun en hulp zelfstandig kunnen blijven (bijvoorbeeld van een boodschappenservice, gezamenlijke maaltijd, goede buur of vrijwilliger). Daarnaast is er een kleinere groep ouderen in een kwetsbare positie, die zorg, hulp en ondersteuning nodig hebben. Bovendien blijkt uit onderzoek van het SCP dat ouderen de komende jaren gemiddeld gezien langer vitaal blijven, hoger opgeleid zijn, iets meer te besteden hebben en mondiger zullen worden. De gemeente heeft een faciliterende en ondersteunende rol ten aanzien van ouderen. Bijvoorbeeld op thema's als langer zelfstandig thuis wonen, eenzaamheid, gezond en vitaal oud worden. De focus verschuift naar meer eigen regie, bevorderen van de zelfredzaamheid, stimuleren van een zorgzame samenleving, integreren van technologie waar mogelijk. In interventies vanuit de gemeente wordt rekening gehouden met deze verschuiving. Dit wordt toegelicht met enkele voorbeelden. Deze zijn bij lange na niet volledig, want in de stad zijn talrijke mooie initiatieven te vinden.

Domeinen: Wonen en Zorg

In 2022 heeft uw raad de [Discussienota van Zilver naar G-oud](#) vastgesteld. Hierin worden drie scenario's geschetst met betrekking tot wonen en zorg voor senioren.

- A. Voortgaan op de huidige weg
- B. Stimuleren en verbinden van initiatieven
- C. Het voortouw nemen samen met partners

De woonzorg opgave vraagt aandacht, vernieuwing en verandering. Daarom is scenario A afgefallen en is er gewerkt aan scenario B en C. Zo zijn er prestatieafspraken gemaakt met woningcorporaties en huurdersorganisaties over o.a. goede huisvesting en ondersteuning van diverse aandachtsgroepen (*Prestatieafspraken Dordrecht 2024-2025*). Bij ontwikkelaars stimuleren we de ontwikkeling van nultreden- en levensloopbestendige woningen. Ook faciliteren we waar mogelijk particuliere initiatieven voor geclusterde woonvormen. Zoals het initiatiefvoorstel 'Knarrenhof' op locatie Smitszigt in Amstelwijck en in Dubbeldam (Prunuslaan) wordt een hof gerealiseerd in samenwerking met de vereniging Samen Leuk Oud Worden (SLOW). Binnen bestaande bouw worden woningen zorgbestendig gemaakt, bijvoorbeeld in de Merwelanden. Tevens zijn er afspraken met zorgprofessionals (Dordt Sociaal, Buurtwerk) voor (vroeg)signalering en warme doorverwijzing van (kwetsbare) senioren naar hulpaanbod. De gemeente Dordrecht werkt in het Integraal Zorg Akkoord regio Waardenland samen met het Zorgkantoor, zorg en welzijnsaanbieders om de uitdagingen van langer thuis wonen voor senioren aan te gaan. De eerste Plusflat (Zephyr) is in Dordrecht geopend op 13 februari: een samenwerking tussen Aafje, Trivire en de gemeente Dordrecht. Hierin worden wonen, zorg en welzijn geïntegreerd. In een bestaand pand, huren ouderen zelf een woning. Er is één vaste organisatie voor zorg en ondersteuning. Welzijnsactiviteiten gericht op bewegen, gezondheid en ontmoeten worden aangeboden en community building wordt gestimuleerd. Er vindt verkenning plaats om het Plusflat concept breder uit te rollen in de stad.

De ambities uit de discussienota zijn verwerkt in de [Woonzorgvisie](#) en de [Visie sociaal domein Dordrecht 2030](#). De woonzorgvisie is een visie op wonen, zorg en welzijn. Hierin zijn de doelgroepen ouderen en kwetsbare aandachtsgroepen opgenomen. De woonzorgvisie is onlangs aan uw raad aangeboden. In 2025 wordt deze samen met betrokken partijen uitgewerkt in een concreet uitvoeringsprogramma. De Visie sociaal domein Dordrecht 2030 is in maart 2024 vastgesteld door uw raad. De vier bijbehorende [uitvoeringsprogramma's](#) zijn begin 2025 vastgesteld en besproken met uw raad. In het uitvoeringsprogramma Bestaanszekerheid is fundamenteel 3: het hebben van een passende en betaalbare woonruimte. Hierin staan onder andere doelen om de bestaande woonruimte beter te benutten en doorstroming van ouderen te bevorderen, bijvoorbeeld door het inzetten van een doorstroommakelaar. In het uitvoeringsprogramma Elkaar Helpen staan doelstellingen rondom de thema's sociale cohesie, ontmoeting, eenzaamheid, vrijwillige inzet en mantelzorg. De doelgroep ouderen is meegenomen in de actiepunten.

Domeinen: Gezondheid en Zorg

In de wet publieke gezondheid is vastgelegd dat de gemeente verantwoordelijk is voor preventieve ouderengezondheidszorg. In dat kader heeft de gemeente de volgende taken:

- de gezondheid van senioren volgen en gezondheidsrisico's signaleren;
- het nemen van maatregelen om gezondheid te bevorderen;
- gezondheidsbedreigingen beïnvloeden.

Kort gezegd: de zorgbehoefte van senioren wordt in kaart gebracht en er wordt gezondheidsvoorlichting gegeven. Deze taken worden in samenwerking met o.a. de GGD ZHZ uitgevoerd. Meer informatie hierover vindt u in de paragraaf Gezond ouder worden in de [Lokale Nota Gezondheid 2024-2027](#). De gemeente anticipeert op en beweegt mee met actuele ontwikkelingen, zoals het IZA (Integraal Zorg Akkoord) en GALA (Gezond en Actief Leven Akkoord). Hierin is vastgelegd dat gemeenten de Ketenaanpak Valpreventie inrichten voor inwoners van 65 jaar en ouder. In Nederland valt 33% van de 65-plussers wel eens. Om ouderen met een grotere val-kans op te sporen en de kans op ongelukken te verkleinen, is in 2023 de regionale ketenaanpak Valpreventie opgezet. Deze bestaat uit vier stappen:

1. val-kans signaleren;
2. bekijken van factoren die bijdragen aan een val;
3. deelnemen aan valpreventie cursus;
4. door leiden naar structureel bewegen en sporten.

In 2025 worden er in Dordrecht tien vitaliteitsdagen georganiseerd met voorlichting, informatie en testen. Er staan 400 valanalyses op de planning en er is ruimte voor 360 deelnemers in (gratis) valpreventie cursussen. Hierin leren zij een val voorkomen en technieken om de val te verzachten. Spieren en balans worden getraind, er is aandacht voor gezonde voeding, losliggende kledjes en er wordt een oogcontrole uitgevoerd. Sporten en bewegen is belangrijk om vitaal te blijven en draagt bij aan het verminderen van eenzaamheid. Deelnemers worden na het volgen van de cursus vrijblijvend geïnformeerd over (passend) beweegaanbod in samenwerking met de buurtsportcoaches. Zij hebben een overzicht en informatie van alle mogelijkheden om te sporten of bewegen voor ouderen in Dordrecht. Bijvoorbeeld Goldensports, wandelgroepen en Wieldrecht Senioren Fit. Wanneer er geen passend aanbod bestaat, wordt dit ontwikkeld door de ouderensportcoach van team Sport. Hierin leggen we verbinding met de [Sportvisie 2030 – Niemand buitenspel in Dordrecht](#).

Met het GALA roept het kabinet gemeenten op om sterker de verbinding te maken tussen gezondheid, sport, bewegen, cultuur en de sociale basis. Met het oog op de vergrijzing is integrale samenwerking tussen het sociale en zorgdomein belangrijk. De ketenaanpak Welzijn op Recept draagt hieraan bij. In Dordrecht is in 2021 het Sociaal Recept gestart. De huisarts kan een sociaal-maatschappelijk probleem signaleren achter lichamelijke of psychische klachten. Via het Sociaal Recept wordt men gekoppeld aan een sociaal makelaar, waarin een passend welzijnsaanbod wordt gezocht bij de zorgvraag. Zo verbinden we de eerstelijnszorg met informele vormen van ondersteuning.

Vrije tijd en Welzijn

Vele ouderen helpen elkaar: in huis, in de straat of in hun netwerk. Daarnaast zijn zij vaak actief als vrijwilliger en/of mantelzorger. Actief blijven meedoen in de samenleving is belangrijk voor zingeving, levensgeluk en het tegengaan van eenzaamheid. De vergrijzing biedt ook kansen: er zijn veel vitale ouderen in de stad, zij zijn een steun en toeverlaat van familie, vrienden en burens. Zij zijn de motor in vrijwilligerswerk. We stimuleren vrijwillige inzet van senioren, om hun bestaande ervaringskennis en kundigheid vrijwillig in te zetten in samenwerking met INZET078. Het expertisecentrum MEE Mantelzorg ondersteunt mantelzorgers. MEE Mantelzorg geeft informatie, advies en ondersteuning aan mantelzorgers, delen hun expertise met collega zorgprofessionals. Mantelzorgers kunnen hier jaarlijks een waardering aanvragen, dit is de Dordtpas met een mantelzorgtegoed erop.

Binnen Dordrecht Sociaal is er aandacht voor ouderen die iets minder vitaal of zelfstandig zijn. Zij kunnen hier terecht met allerlei hulpvragen. In alle wijken zijn er laagdrempelige ontmoetingsplekken voor het versterken van de sociale basis. Zo kunnen (kwetsbare) senioren met elkaar in contact komen via wijkactiviteiten, zoals samen eten, biljarten, handwerken etc. Deze plekken zijn naast ontmoeting en blijven meedoen, ook belangrijk voor het signaleren van gezondheidsproblemen, financiële moeilijkheden of eenzaamheid. Op het gebied van eenzaamheid en ontmoeting wordt samengewerkt met o.a. de partners WIJDordrecht, Resto van Harte, Inloop "Houd uw geheugen fit" en Dubbeldammers voor Dubbeldammers. Om zelfstandig en mobiel te kunnen blijven, is vervoer belangrijk. Er zijn verschillende mogelijkheden voor ouderen: de stadsbus, Drechthopper, Boodschappen PlusBus, E-Wheels, ANWB Automaatje. Dordtse minima in de AOW gerechtigde leeftijd kunnen via de Dordtpas gratis reizen met Qbuzz.

Communicatie

Naast fysiek meedoen, is digitaal meedoen voor senioren ook van belang. Bijvoorbeeld voor sociale contacten met familie en vrienden, de regelzaken en financiën. Sommige senioren hebben prima computer-, telefoon- en digitale vaardigheden, voor anderen gaat dit moeizamer. De gemeente faciliteert digitaal meedoen in de stad met diverse partners via: cursusaanbod en spreekuren in de Bibliotheek, DigiD-sprekuren in de wijk, vrijwilligersinitiatieven (Papierwinkel) en ondersteuning (bureau Sociaal Raadslieden). Bij de Geldpraatje-punten kan men in gesprek gaan over financiële vragen. In 2025 wordt gewerkt aan een pensioenbrief en websitepagina voor senioren. Hiermee wordt men geïnformeerd over financiële regelingen en voordelen, waar men terecht kan voor hulp en ondersteuning. Zo wordt tevens uitvoering gegeven aan de motie *M15A - informatie bestaande regelingen per post* (uitwerking in bijbehorende [raadsinformatiebrief](#)). Tevens is er op de webpagina bredere informatie te vinden over zaken als wonen, zorg, vrijetijdsinvulling. Iedereen, en zo ook senioren, wordt gestimuleerd om vroegtijdig na te denken over de toekomst.

Hoe verder na deze raadsinformatiebrief?

In 2025 wordt verder gegaan met de integrale samenwerking op verschillende beleidsterreinen voor de doelgroep ouderen. Wij informeren uw raad vanaf nu jaarlijks over de voortgang van de initiatieven voor senioren binnen de diverse domeinen via een raadsinformatiebrief. De volgende zal in 2026 aan uw raad aangeboden worden.

Focus 2025

Ook in Dordrecht zijn de landelijke ontwikkelingen zichtbaar: toename van ouderen, veranderingen onder ouderen, te kort aan zorgprofessionals en mantelzorgers, verandering in de aard van de zorg en kwetsbare ouderen. Daarom richten wij ons in 2025 op:

- uitvoeringsprogramma woonzorgvisie met nieuwe innovatie manieren van wonen;
- uitvoeringsprogramma Elkaar Helpen voor sociale cohesie, vrijwillige inzet en mantelzorg;
- ontwikkelen pensioenbrief (bestaanszekerheid);
- valpreventie en in beweging blijven (langer vitaal en gezond).

Welke kosten zijn verbonden aan het proces?

De kosten die gemaakt worden vallen onder de begrotingsprogramma's van de diverse programma's. Voorbeeld: de ontwikkeling van de pensioenbrief vanuit het programma Bestaanszekerheid of activiteiten voor senioren die mantelzorger zijn vanuit het budget voor mantelzorg.

Wat zijn de belangrijkste gerelateerde besluiten?

- [Discussienota](#) van Zilver naar G-oud (2022).
- [Prestatieafspraken](#) Dordrecht 2024-2025 .
- [Visie](#) sociaal domein 2030 (2024) en 4 [Uitvoeringsprogramma's](#) (2025).
- Lokale [Nota](#) Gezondheid 2024-2027 (2025).
- [Woonzorgvisie](#) (2025) .
- Motie [M15A](#)- informatie bestaande regelingen per post en [raadsinformatiebrief](#).
- [Sportvisie](#) 2030 – Niemand buitenspel in Dordrecht.

Het college van Burgemeester en Wethouders

C.H.W.M. Post
secretaris

N. Mol
burgemeester